

Fråga angående vilka material som kan användas för att kartlägga språklig förmåga

Några tankar (baserade på egen kunskap samt på en diskussion i ett logopedforum på nätet där bl a forskaren Anna Eva Hallin kommenterat):

Viktigt att ha en genomtänkt screeningplan. Hellre färre tester och tydlig plan för hur fördjupad kartläggning ska ske för de elever som får låga resultat på screeningen samt vilka insatser som ska ges till de elever som efter fördjupad kartläggning bedöms ha språkliga svårigheter (och/eller svårigheter med läs- och skriv).

I mellanstadiet bör man redan ha koll på de flesta elever i svårigheter. Samtidigt ökar de språkliga kraven och språket (muntligt och skriftligt) och innehållet i texter blir mindre kontextbundet. Därför bra att fortsatt screeningplan.

Utöver screening tänker jag att för elever där man har funderingar kring språklig förmåga gör lärare + spec ped/spec lär/logoped en kartläggning och den kan baseras på observationer från såväl undervisningssammanhang som hur det fungerar i kamratrelationer. Analys även av elevens skriftliga arbeten. Därtill fördjupad språklig bedömning med olika testmaterial om tillgång och kompetens finns.

Här är några förslag på kartläggningsmaterial:

Lågstadiet

- Kartläggning med Hitta Språket i förskoleklass
- Bedömningsstöden i åk 1 och åk 3
- Legilexi (se: legilexi.se) - utgår från Simple View of Reading. Språkförståelse testas med tre deltest: ordförråd, språkstruktur, hörförståelse.
- Skolordförråd (Salameh)
<http://www.sprakenshus.se/content/bed%C3%B6mningsmaterial-f%C3%B6r-skolordf%C3%B6rr%C3%A5d>

Mellanstadiet

- SOMT. Bedömning av språk- och läsförståelse åk 4-7. Ord, meningar och text.
Del 1 – grupprov, del 2 individuellt prov (fördjupning)

- Skolordförråd (Salameh)

<http://www.sprakenshus.se/content/bed%C3%B6mningsmaterial-f%C3%B6r-skolordf%C3%B6rr%C3%A5d>

För äldre elever på högstadiet där det finns funderingar kring språket kan t ex de delar av ”Skolordförråd ” som är tänkta för mellanstadiet användas för att få vägledning.

Likaså SOMT som går upp till åk 7 men om en elev har svårigheter torde det märkas även om äldre (men får jämföra med normeringen med försiktighet).

Vill också slå ett slag för materialet Bygga Svenska (Skolverket) för bedömning av nyanlända elevers språkutveckling. För lärare i grundskolan och gymnasieskolan.

<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/bedomning-i-grundskolan/bedomning-av-nyanlanda-elevers-kunskaper-i-grundskolan/bedomningsstod-for-nyanlanda-elever-i-grundskolan>

Children’s Communication Checklist – 2 (CCC-2) är en skattningsskala som täcker in olika språkliga domäner med stort fokus på pragmatik och övergripande kommunikation och samspel. Den har använts i många forskningsprojekt för att identifiera elever med språkliga svårigheter och jag tror att den skulle kunna vara mycket användbar!

<https://www.pearsonclinical.se/ccc-2>

För fördjupad språklig bedömning finns ett antal tester och kartläggningmaterial. En del kan användas av spec ped/spec lär och logoped, en del enbart av logoped.

Några exempel:

Clinical Evaluation of Language Fundamentals (CELF)

Illinois Test of Psycholinguistic Abilities (ITPA, nu version 3 men finns även äldre versioner)

Test for Reception Of Grammar (TROG)

New Reynell Developmental Language Scales (NRDLS; upp till 7:5 år)

Bussagan (återberättande)

Karolinskas pragmatikbedömningsformulär

<https://www.karolinska.se/for-vardgivare/halsoprofessioner/logopedi/karolinskas-pragmatikbedomningsformular/>